

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen aloittaminen ja seuranta
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymässä Vihdin
Ojakkalantiellä**

Kansalaistoiminnan- ja nuorisotyön koulutusohjelma (120 op)

Marraskuu/2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Raija Virta	Sivumäärä 37 ja 2 liitesivua
Työn nimi Ohjaavan ja valmistavan opetuksen aloittaminen ja seuranta Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymässä Vihdin Ojakkalantiellä	
Ohjaava opettaja Annikki Ahlqvist	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Länsi-Uudenmaan ammattiopisto Vihdin Ojakkalantie	
Tiivistelmä <p>Nuorten syrjäytyminen on yhteiskunnalle erittäin kallista ja tätä varten on nuoria varten kehitetty erilaisia valmistavia koulutuksia. Ohjaava ja valmistava koulutus on valmistavaa koulutusta, jota annetaan toisella asteella. Koulutuksen tarkoituksena on tutustuttaa opiskelijat eri ammattialoille ja löytämään heitä motivoiva ja realistinen opintoala. Koulutuksessa voi myös korottaa perusopetuksen arvosanoja.</p> <p>Opinnäytetyöni kertoo ohjaavan ja valmistavan koulutuksen aloittamisesta. Työni tavoite on kertoa miten uusi koulutus aloitetaan ja mitä kaikkea sen aloittamisessa tulee ottaa huomioon. Työssäni seuran myös vuoden ajan koulutusta ja pohdimme myös mikä vaatii vielä koulutusallalla kehittämistä.</p> <p>Työni sisältää opettajan haastattelun ja opiskelijoiden haastattelun. Työtäni varten olen tutustunut jo olemassa oleviin ohjaaviin ja valmistaviin opetukseen muissa oppilaitoksissa ja tutkinut valmistavan ja ohjaavan koulutuksen opetussuunnitelmaa sekä lisäksi tutkinut muuta teoreettista tietoa.</p> <p>Työni on tehty Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymälle. Työtäni voi hyödyntää, kun aloitetaan ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta, koska se kertoo erilaisista toimista ja esim. verkoston tärkeydestä koulutusalan aloittamisessa ja markkinoinnissa.</p>	
Asiasanat ammatillinen koulutus, ohjaava koulutus, koulutus, perehdyttäminen, aloitus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Raija Virta	Number of Pages 37+2
Title Initiation and monitoring the preparatory instruction and guidance education in Intermunicipal Federation of Vocational Education in Vihti office ,Ojakkalastreet	
Supervisor(s) Annikki Ahqvist	
Subscriber and/or Mentor Intermunicipal Federation of Vocational Education in Western Uusimaa	
Abstract <p>The preparatory instruction and guidance educations have been started in various vocational education and training school. The need of preparatory instruction and guidance education is increasing because of the governments social guarantee. Preventive work is a part of vocational education and its support actions.</p> <p>The main goal of the thesis is to clarify the meaning of the preparatory instruction and guidance education and what are LUKSIA`s Intermunicipal Federation of Vocational Education in Western Uusimaa) goals for its function. The thesis is also a clarification of the factors to consider when starting new sectors of education. How to arrange work spaces, recruiting and orienting teachers and marketing education .</p> <p>In the research I have followed for a one year the operation of preparatory instruction and guidance education and how after these experiences further develop preparatory instruction and guidance education. The thesis was subscribed by LUKSIA.</p> <p>The research material was consisted of the interviews that was done to the LUKSIA Vihti Ojakkalastreet offices preparatory instruction and guidance education teachers and pupils and theoretical frame of reference. The answers clearly indicated how to develop the preparatory instruction and guidance education in the future.</p> <p>The thesis can be used as a guide when starting a new preparatory instruction and guidance education.</p>	
Keywords vocational training, guiding education, training, initiation, start	

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
1 KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN TOIMINTAYMPÄRISTÖN ESITTELY	7
2 OHJAAVA JA VALMISTAVA KOULUTUS	9
3 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TARVE VIHDIR OJAKKALANTIE TOIMIPISTEESSÄ	12
4 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TAVOITE	15
5 SUUNNITTELUPROSESSI	17
5.1 periodisuunnittelu	18
5.2 tilajärjestely	20
5.3 markkinointi	21
5.4 opettajan haku ja perehdytys	22
6 TOIMINNAN ARVIOINTI	24
7 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN KOULUTUKSEN OPETTAJA HAASTATTELU	25
8 OPISKELIJOIDEN HAASTATTELU	28
9 OPISKELIJOIDEN SIJOITTUMINEN OPINTOALOILLE	30
10 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN OPETUKSEN KEHITTÄMINEN	31
11 OPINNÄYTETYÖNI	33
POHDINTA	34
LÄHTEET	
LIITTEET	

JOHDANTO

Työ kertoo miten käynnistin Länsi-Uudenmaan Ammattikoulutus kuntayhtymässä, Ojakkalantien toimipisteessä ohjaavan ja valmistava koulutuksen (ammattistartin), mitä koulutuksen aloituksessa tuli ottaa huomioon, seurata sen toimintaa kuluvan vuoden aikana ja miettiä ongelmakohtia sekä kuvata ohjaavan koulutuksen suunnittelua ja toteutusta. Työ tilaaja on Luksia. Työ on Luksian Ojakkalantien toimipisteeseen tehty ja sen tarkoituksena on selventää mitä kaikkea koulutusalan käynnistämiseksi tulee ottaa huomioon. Omat motiivini työn suhteen ovat, kiinnostukseni omaan työhöni, ja koulutusalan käynnistämiseen liittyvät haasteet, sekä miten koulutusala voidaan jatkossa kehittää.

Työ alkoi kun oppilaitoksessamme päätettiin aloittaa ohjaavaan ja kuntouttava opetus. Valmentavan opetuksen koulutusvastaavana työ annettiin minulle hoidettavaksi. Aloitusprosessissa apunani oli oppilaitoksen henkilökuntaa mm. tietotekniikan-, kiinteistöhoito-, opetuksenhenkilöitä. Pääsuunnittelu vastuu ja toteutus oli minulla.

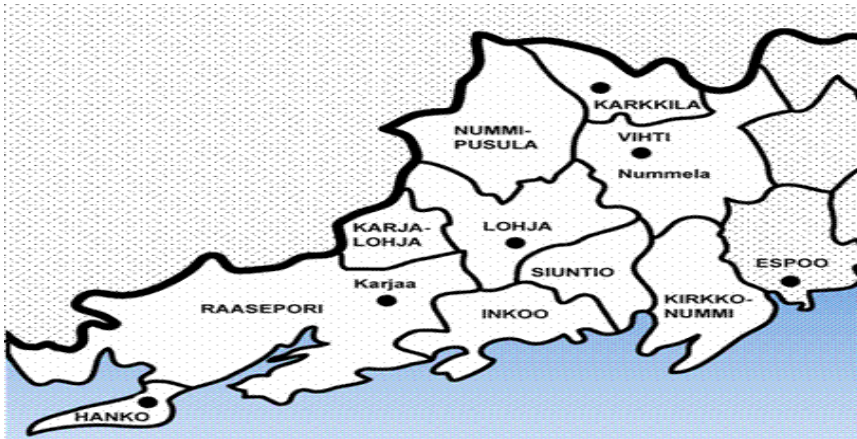
Työssäni tutustuin ohjaavan ja valmistavan koulutuksen toimintaan Luksian Nummentien toimipisteessä sekä Hyrian ammattistarttiin, tutustuin ohjaavan opetussuunnitelmaan, suunnittelin periodit, haastattelin ja valitsin tulevan opettajan yhdessä rehtori Seija Katajiston kanssa, huolehdin tilajärjestelyistä, perehdytin uuden opettajan, markkinoitin uuden opintoalan sekä kehitän toimintaa yleisesti. Tein tutustumiskäyntejä jo toimiviin ohjaaviin ja valmistaviin koulutuksiin. Lisäksi tutustumiseni ohjaavan ja valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmaan, ja Luksiassa jo toimivaan koulutukseen, sekä muihin tietoihin esim. miten henkilökuntaa palkataan ja ohjataan, auttoivat minua erittäin paljon, aloittaessani toimintaani. Sain selkeän kuvan mikä on ohjaavan ja valmistavan koulutuksen tarkoitus ja mitä henkilöt jotka jo toimivat kyseisen opintoalan toiminnassa ovat huomanneet esim. opintoalan kehittämisessä.

Pystyin ottamaan huomioon mm. opintoalatutustumisiin liittyvät ongelmat, sekä arvosanojenkorotukset hyväksyvät yläkoulut. Lisäksi omasta mielestäni sain erittäin paljon käytännön opetusta itselleni siitä miten paljon työtä on uuden opintoalan perustamisessa. Yhteistyö verkostojen kanssa on yleisesti ottaen

palkitsevaa ja varsinkin opintoalan markkinoinnissa huomasi miten helposti sain asian tiedotettua yhteistyökuntiemme opinto-ohjaajille ja erityisopettajille. Opinnäytetyön tarkoitus on mallintaa ohjaavan ja valmistavan koulutusalan aloitusta ja sen tarpeellisuutta Luksiassa, lisäksi vuoden mittainen seuranta ja tuleva toiminta miten kehittää ammattistartin toimintaa jatkossa opiskelijalähtöisemmäksi ja miten ohjaava ja valmistava mahdollistaa kuntayhtymän alueella asuville nuorille lisä- mahdollisuuden toisen asteen opintoihin.

1 KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN TOIMINTAYMPÄRISTÖN ESITTELY

LUKSIA on Länsi-Uudenmaan ammattikuntayhtymä, joka järjestää jäsenkuntiensa puolesta ammatillista koulutusta ja kehittää työelämän osaamista. Kuntayhtymän omistavat 11 jäsenkuntaa, kuvassa alhaalla jäsenkuntamme:

(luksia, 2012)

Toimipisteitä kuntayhtymän sisällä on:

Lohja, Toivonkatu (TK)

Lohja, Nummentie (NT)

Vihti, Ojakkalantie (OT2)

Vihti, Ojakkalantie (OT6)

Toimipisteitä jäsenkuntien ulkopuolella on myös Espoossa ja Helsingissä.

Kuntauudistuksen myötä jäsenkuntiemme määrä tulee putoamaan yhdistämisen jälkeen kahdeksaan kuntaan.

Asiakkaitamme ammattiopiston puolella ovat peruskoulusta valmistuneet nuoret. Aikuiskoulutuksen puolella asiakkaita ovat pääsääntöisesti ammatinvaihtajat, maahanmuuttajat, erikoisopintoja tekevät aikuiset. Lisäksi meillä toimii oppi-

sopimuskoulutus, jonka tehtävänä on tuottaa oppisopimuspalvelua sekä nuorille että aikuisille.

Luksiassa toimii sekä Lohjalla Toivonkadulla, että Vihdissä Ojakkalantiellä valmentavakoulutus. Ohjaava ja valmistava koulutus on toiminut tähän asti ainoastaan Lohjalla Nummentien toimipisteessä. Koulutustakuun tullessa yhdeksi syrjäytymisen vahvaksi estäjäksi on toinen ohjaava ja valmistava koulutus erittäin hyvä toiminta yhteiskunnallisessa velvollisuudessa.

Luksian organisaatio perustuu seuraavasti alla olevasta kaaviosta;

(luksia,2012)

2 OHJAAVA JA VALMISTAVA KOULUTUS

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (L 630/1998), 3 §:n mukaan, (sellaisena kuin se on laissa 892/2009), ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen edistämiseksi ja opiskeluvälmiumsien vahvistamiseksi voidaan järjestää ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta. Asetuksen (811/1998), 19a §:n mukaan (sellaisena kuin se on valtioneuvoston asetuksessa 1137/2009) koulutuksen laajuus on vähintään 20 ja enintään 40 opintoviikkoa.

Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle tietoa ja tarvittavia välmiumsia ammatilliseen koulutukseen hakeutumisen edistämiseksi. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa ammatillinen perustutkinto. Koulutuksessa tulee noudattaa Opetushallituksen vahvistamia opetussuunnitelman perusteita (Opetushallitus, 2012).

Opetushallituksen tavoitteena oleva koulutustakuu ja koulutuksellisen tasarvon toteutuminen antaa ohjaavalle ja valmistavalle koulutukselle tavoitteet ja arvopohjan.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavalla ja valmistavalla koulutuksella on tarkoitus helpottaa siirtymistä perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen. Onnistuneilla koulutusvalinnoilla voidaan myös vähentää opintojen alkuvaiheen keskeyttämistä sekä parantaa koulutuksen läpäisyä. Ero valmentavaan ja kuntouttavaan koulutukseen on se, että ohjaavassa ja valmistavassa koulutuksessa opiskelijalla ei tarvitse olla mitään erityisyyttä, jonka perusteella hänet valitaan.

Luksissa ohjaavan ja valmistavan opetuksen opiskelijat tutustuvat eri opintoaloihin. He suorittavat työssäoppimista ja ylläpitävät perusopetuksen tietoja ja taitoja yllä mm. äidinkielessä ja matematiikassa. Lisäksi heidän on mahdollista suorittaa ammatillisia tutkintoja täydentäviä opintoja kuten esim. englantia, ruotsia ym. nk. atto-aineita. Opiskelijoille myös tarjotaan mahdollisuutta korottaa perusopetuksen arvosanoja. Opiskelijan itsetuntoa ja elämäntaitoja vahviste-

taan erilaisilla ryhmäytys- ja itsetuntoharjoituksilla ja tutustumiskäynneillä, myös yleissivistystä tuetaan mm. tutustumalla erilaisiin museoihin ja taidenäyttelyihin.

Opiskeluvalmiuksien vahvistuminen ja opiskelumotivaation kasvaminen parantavat mahdollisuuksia suorittaa ammatilliset opinnot ja helpottavat opiskelijan siirtymistä työelämään. Ohjaava ja valmistava koulutus vahvistaa myös opiskelijan valmiuksia ottaa vastuuta ja sitoutua opiskeluun, jolloin on helpompi noudattaa opiskelun ja työelämän arvoperustan mukaisia sopimuksia ja eettisiä sääntöjä. Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen avulla nuoren riski jäädä koulutuksen ulkopuolelle vähenee.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus on tarkoitettu erityisesti niille peruskoulun päättäneille nuorille, jotka haluavat selkeyttää ammatillisia suunnitelmiaan, haluavat mahdollisuuden kokeilla eri ammatillisen koulutuksen aloja ennen varsinaista valintaa ja haluavat vahvistaa opiskelutaitojaan.

Keskeistä koulutuksessa on työelämälähtöisyys ja käytännönläheisyys. Koulutus ei ole tutkintoon johtavaa koulutusta, mutta on tavoitteiltaan ja sisällöltään selkeästi ammatilliseen koulutukseen suuntautunutta.

Ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta voidaan tarvittaessa suunnata ala- tai tutkintokohtaisesti. Koulutukseen voi sisältyä ammatillisen tutkinnon osia, jotka myöhemmin voidaan ottaa huomioon osaamisen tunnustamisen avulla tutkintoon johtavassa koulutuksessa (Opetushallitus, 2012).

Opiskelijan saadessa suoritettua ammatilliset attoaineet, tai ammatillisia tutkinnon osia voi hän lukea ne hyväksi jatko-opinnoissaan. Atto-aineita ovat mm. englanninkieli, matematiikka, terveystieto, liikunta. Lisäksi vapaasti valittavat opinnot opiskelija voi saada hyväksi luettua toisen asteen koulutuksessa. Tämä hyödyntää opiskelijan toisen asteen opintoja joko, lyhentämällä niitä (jolloin tehtävä tarkka henkilökohtaista opiskelua koskeva suunnitelma HOPS), tai mahdollistaa opiskelijalle enemmän itsenäisen opiskelun mahdollisuutta esim. jos opiskelijalla on oppimisvaikeuksia.

Tavoite on, että Luksiassa kehitämme toimintaa opiskelijälähtöiseksi siten, että suoritettuaan atto-aineita hän saa lisäaikaa ammatillisten opintojen suorittamiselle. Opiskelija saa tällöin hyväksi luvun esim. terveystiedosta ja kun muut ryhmäläiset opiskelevat terveystietoa niin hän voi keskittyä ammattialansa oppimiseen tehokkaammin. Näin ollen opiskelija pystyy valmistumaan kolmessa vuodessa, koska häntä voidaan tukea opintoaloilla tänä aikana tehokkaammin ammattiaineissa.

Valmentavan koulutuksen kautta tämä toimintamalli on ollut käytössä ja mielestäni soveltuu myös erittäin hyvin ohjaavan koulutuksen toimintaan. Sillä pystytään erityisopetuksen tuella rakentamaan opiskelijalle HOJKS, ja sen kautta toimimaan opiskelijälähtöisestä ajattelumallista joka toiminnallaan helpottaa opiskelijan oppimista ja opintojen sujuvuutta. Ohjaavassa koulutuksessa työkaluna toimisi HOPS, missä opiskelijalle rakennetaan oma oppimispolku ja näin samalla tavalla tuetaan opiskelijan valmistumista joka nopeammassa tahdissa tai helpottamalla ammatillisen oppimisen mahdollisuutta. Opintojen lyhentyminen esim. puolella vuodella hyödyttää opiskelijaa, joka todennäköisesti siirtyy työelämään ja yhteiskunnan itsenäiseksi yksilöksi.

3 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TARVE VIHDIR OJAKKALANTIEN TOIMIPISTEESSÄ

Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen tarve Luksian, Ojakkalantiellä on usein ollut puheena oppilashuoltoryhmässä ja muissa nuorten eteen tekevien yhteistyötahojen keskuudessa. Yleisesti on paljon puhuttu nuorten syrjäytymisestä ja siitä että, kaikki halukkaat eivät saa opiskelupaikkaa oppilaitoksessamme. Kuntayhtymän jäsenalueilla toimivat opinto-ohjaajat ja nuorisotyötä tekevät henkilöt kartoittavat ilman paikkaa jäävien nuorten määrää ja yrittävät ohjata heitä erilaiseen toimintaan joko työelämään, opintoihin tai erilaisiin pajatoimintoihin. Lisäksi oppilaitoksemme tai lukion keskeyttävät nuoret jäävät usein vaille mitään toimintaa. Olisikin mielenkiintoista jossain vaiheessa tutkia miten nuorten sijoittuminen peruskoulusta toiselle asteelle mahdollistuu ja kuin monta nuorta tilastollisesti kuntayhtymässämme jää opintojen ulkopuolelle.

Kirjassa Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella selviää hyvin kuinka suuri riski nuorella on syrjäytyä, jos hän jää ilman toisen asteen koulutusta. Syrjäytymisen laskeminen alkaa vasta n. 18-vuoden iästä koska silloin on yleisesti suoritettu toinen aste. Ne jotka ovat vain perusopetuksen käyneet, syrjäytyvät tässä ikävaiheessa helpommin, ja syrjäytymisen riski on korkeimmillaan n. 20-vuoden iässä, jolloin se on jopa 15%. Toisen asteen suorittaneella miehellä syrjäytymisen riski on heti 18-19 vuoden iässä. Tämä selittyisi sillä, että vuonna 2008 oli työmarkkinoille pääsy vaarantunut ja opiskelupaikkoja ei ollut kaikille halukkaille.

Perusopetuksen käyneillä naisilla syrjäytymisen riski nousee aina 23-ikävuoteen saakka. Toisen asteen koulutuksen käyneillä naisilla riski syrjäytyä nousee myös 29-ikävuoteen saakka. Tällöin ero kaventuu perusopetukseen käyneisiin nähden. Toinen merkittävä ero naisten ja miesten välillä on, että naisilla kaikissa ikäluokissa ja koulutusasteissa ulkopuolistuminen on korkeampi kuin miesten (Myrskylä, 2012, 51-53).

Pekka Myrskylä toteaa, että syrjäytyminen on lakea ilmiö, jolla tarkoitetaan usein laajaa psyykkis-aineellista ongelmakokonaisuutta, henkistä putoamista yhteiskunnan normaalien käytäntöjen ulkopuolelle tai erilaisia päihderiippuvuuk-
sia ja rikollisuuden muotoja (Myrskylä, 2012,2).

Hän lisää myös että, Syrjäytymisen juuret ovat usein syvällä nuorten lapsuu-
dessa ja perheiden sisäisissä ongelmissa. Syrjäytymisen ehkäisyn kannalta keskeistä on mahdollisimman varhainen puuttuminen ja ongelmallisten perhei-
den tukeminen (Myrskylä, 2012,7).

Tarve siis opintoalalle on. Luksian Ojakkalantien rehtori Seija Katajisto päätti, että ohjaavan ja valmistavan koulutuksen toiminta käynnistetään kokeiluna. Asian tullessa minulle tietoon keväällä 2011 sain rehtorilta täydet valtuudet kou-
lutusvastaavan roolissa lähteä työstämään opintoalan käynnistymistä välittö-
mästi. Se miksi minut valittiin kyseisen tehtävään, on todennäköisesti se, että ohjaava ja valmistava koulutus on hyvin lähellä valmentavaa ja kuntouttavaa koulutusta. Kyseinen koulutus on minulle erittäin tuttu ja minulla on erittäin hyvät verkostot kuntayhtymän peruskouluihin ja muihin nuorten kanssa toimiviin ta-
hoihin. Lisäksi koulutusvastaavana toimiessani olen kykenevä tekemään toimi-
via ja hyviä ratkaisuja. Ohjaava ja valmistavakoulutus määrättiin rehtorin toi-
mesta samalla minun alaisuuteni opintoalana.

Ohjaavaan ja kuntouttavaan koulutukseen olin jo tutustunut aiemmin Luksian Nummentien toimivan koulutuksen kautta, joka on toiminut jo useamman vuo-
den. Nummentien ohjaava ja valmistava koulutus on vakiinnuttanut opintoalan toimintaan Lohjalla ja sen tarpeellisuus on todettu. Tutustumiskäynnit tein kah-
teen eri ohjaavan ja valmistavan ryhmään. Kävimme rehtorin kanssa tapaa-
massa ohjaavan ja valmistavan koulutuksen opettajaa Luksian Nummentien toimipisteessä, sekä tutustuin myös HYRIAn ohjaavaan ja valmistavaan koulu-
tukseen.

Tapaamisissa kysimme miten he ovat järjestäneet mm. opiskelijavalinnan, numeroiden korottamisen, työssäoppimisen, mitkä ovat olleet heidän ongelmakohtat sekä kehittämistarpeensa. Toinen lähestymistapa oli ohjaavan ja valmis-

tavan opetussuunnitelmaan tutustuminen ja miten se voidaan ottaa käyttöön meidän oppilaitoksessamme. Opetussuunnitelma työn Luksiaan oli aikaisemmin opetushallituksen pohjalta tehnyt jo Luksiasta pois lähtenyt opettaja. Lukiessani opetushallituksen opetussuunnitelmaa ja Luksiaan tehtyä suunnitelmaa pystyin hahmottamaan mitä kaikkea minun tulee ottaa aloittamisessa huomioon. Opetussuunnitelmia voidaan muokata oppilaitoksen näkökulmasta jonkin verran. Suunnittelua ohjasi Luksian arvot, yhteiskunnan koulutustakuu, sekä mielestäni myös se, että Luksiassa pyritään auttamaan ja tukemaan nuoria ja tarttumaan erilaisiin haasteisiin yhteiskuntaa kehittävästi. Opetussuunnitelmaan tutustuminen valaisikin erittäin paljon tulevaa työmäärääni ja mitä kaikkea minun pitää suunnittelussa ottaa asioita huomioon. Suunnittelun ehkä tärkein asia on markkinointi. Markkinoinnin kautta saadaan kaikille jäsenkunnille tieto siitä että kyseinen opetus oli alkamassa. Toinen tärkeä asia oli saada hyvä opettajan työhön. Muita tärkeitä huomioon otettavia asioita oli periodisuunnittelu, tilajärjestely, viestintävälineet, ja ennen kaikkea aikataulutukset kaikelle mitä ja mihin mennessä täytyy olla kunnossa.

4 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN KOULUTUKSEN TAVOITE

Suunnittelun pohjana oli Luksian pedagoginen strategia.

Toimintaamme ohjasi asiakaslähtöisyys, avoimuus ja laadukkuus. Se tarkoittaa, että otimme huomioon yhteistyökuntiemme opiskelijat, työelämän, sisäiset asiakkaat ja muut sidosryhmät osana ympäröivää yhteiskuntaa. Asiakkaiden odotukset ja toiveet ovat työn lähtökohta, ja ne ohjaavat koulutus- ja oppimisprosesseja.

Asiakkaina Luksiassa ovat opiskelijat, jotka opiskelevat joko ammattiopiston, aikuisopiston tai oppisopimuksen kautta meillä.

Avoimuudella Luksiassa tarkoitamme sitä, että toimintamme on rehellistä ja toista osapuolta arvostavaa lisäksi asioista keskustellaan toiminnan kehittämiseksi ja päätöksenteon tukemiseksi. Kehittämisstrategiassamme kehitämme aktiivisesti työelämäsuhteita ja vastaamme työelämän tarpeisiin. Otamme samalla huomioon opiskelijat yksilöinä.

Varautumisstrategiassamme pystymme muuttamaan toimintaamme, toimintatapojamme ja rakenteitamme joustavasti ja riittävän nopeasti vastaamaan yllättäviin ja ennakoimattomiin muutoksiin. Kuntayhtymässämme tehdään jatkuvaa ennakointia ja luodaan erilaisia skenaarioita, joihin haetaan vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja ja toiminta malleja (Luksia, 2012). Näihin keskeisiin arvoihin perustui myös ohjaavan koulutuksen aloittaminen Luksiassa.

Ohjaavan koulutuksen tavoite lähtee yhteiskunnan nuorten syrjäytymistä ehkäisevästä toiminnasta. Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä toteutetaan sekä yksittäisillä hallinnonaloilla että hallinnonalojen välisesti. Syrjäytymistä ehkäiseviä tavoitteita sisältyy useisiin valtionosuusrahoitteisiin perustoimintoihin. Lisäksi syrjäytymistä ehkäiseviä tavoitteita on asetettu useille nuoria koskeville hankkeille (Nuorten syrjäytymisen ehkäisy, valtion tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomus, 2007).

Ohjaava ja valmistava koulutus on lähtenyt ensin ns. kokeilukoulutuksena toimimaan. 1.8.2010 sen toiminta vakinaistettiin (Edu.2012).

Luksiassa ohjaavan ja valmistavan koulutuksen toiminta alkoi Nummentien toimipisteessä 2007 ja sen ensisijainen tarkoitus oli ohjata nuoria sosiaalialan opintoihin. Vihdin Ojakkalantiellä toiminta alkoi 2011, kun katsottiin että valmentava ja kuntouttava koulutus ei pelkästään riitä ehkäisemään nuorten syrjäytymistä sekä vähentämään opiskelijoiden sijoittumattomuutta opintoihin yläkoulun jälkeen.

Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen tavoite on, että se vähentää nuorten syrjäytymistä, selkeyttää nuorten koulutus- ja urasuuntautuneisuutta sekä vahvistaa opiskeluvalmiuksia. Lisäksi sen tavoitteena on mahdollistaa nuorelle arvosanojen korotusta, sekä suorittaa jo ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia. Kuntayhtymän kuntien tavoitteena toiminnassaan on myös saada omistajakunnan nuorille opiskelupaikka missä voi rauhassa miettiä tulevaisuuttaan, jos se ei ole esim. ammatillisesti vielä selkeytynyt ja hän saa valmiudet hakeutua valitsemaansa perustutkintoon johtavaan ammatilliseen koulutukseen. Ohjaavassa ja valmistavassa koulutuksessa on tavoitteena myös että opiskelija saa ohjausta yksilöllisten tavoitteiden saavuttamisessa sekä aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi kasvussa.

5 SUUNNITTELUPROSESSI

Kuntayhtymän omistajakunnissa huomattiin, että valmentava ja kuntouttava koulutus ei pelkästään riitä purkamaan syrjäytymisen riskin painetta niin päätettiin nopeassa tempossa käynnistää ohjaava ja valmistava koulutus. Ohjaava ja valmistavan koulutuksen tarve on niillä nuorilla suuri, joilla esim. yläkoulu on sujunut heikosti, ja he tarvitsevat lisätukea opinnoissaan. Ohjaava ja valmistava koulutus ei kuulu erityisopetuksen piiriin, mutta siellä on myös mahdollista tehdä opiskelijalle HOJKS (henkilökohtaista opiskelun järjestämistä koskeva suunnitelma), näin opiskelijalla on mahdollisuus saada lisätukea opinnoissaan tarpeen niin vaatiessa.

Saadakseni toiminnan käyntiin sain sovittua Seija Katajiston ja Marja Lakkalan ja opiskelijahuoltoryhmän kanssa seuraavat ajankohdat, jonka avulla lähdin työstämään ja suunnittelemaan työtäni. Tavoite työlleni oli, että toiminta käynnistyy elokuussa 2011.

30.3.2011	Aloituskokous	Seija Katajisto Raija Virta
07.04 2011	Tutustuminen LUKSIA ammatti-starttiin	Seija Katajisto Raija Virta Marja Lakkala
14.04 2011	Tutustuminen HYRIA ammatti-starttiin	Raija Virta Sari Aro
19.04 2011	Periodi-suunnittelu KV-suunnittelu	LUKSIA-päivä
16-17.5.2011	Kehittämispäivät LUKSIAN yhteinen	Raija Virta, Seija Katajisto, Opiskelijahuoltoryhmä

30.3.2011 oli rehtori Seija Katajiston kanssa aloituskokous, missä kävimme läpi koulutuksen aloituksen ja siihen liittyviä asioita esim. opettajan palkkaaminen, tilasuunnittelu esim. opintoluokka ja atk-järjestelyt, periodisuunnittelu esim. missä jaksossa opetetaan atto-aineita ja missä jaksossa on työssäoppiminen. Lisäksi kuntayhtymän alueelle markkinointityö, että opiskelijat, heidän huoltajat

sekä nuorten kanssa yhteistyötä tekevät henkilöt tiedostavat uuden opintoalan oppilaitoksessamme. Lisäksi muihin ohjaaviin ja valmistaviin koulutuksiin tutustuminen sekä tutustumiset ja haastattelut jo toimivien ammattistartti opettajien kanssa, antoivat hyvän pohjan suunnittelulle.

Kehittämispäivillä toukokuussa, saimme vielä toisenlaisen näkökulman, kun kävimme rehtorin ja opiskelijahuoltoryhmän kanssa asiaa läpi. Opiskelijahuoltoryhmä oli huolissaan opiskelijoista, joiden keskeytyminen omassa oppilaitoksessamme saattaa syrjäyttää nuoria, ja näin ollen ohjaava ja valmistava opintoala palvelisi pudokkaita.

Toukokuussa avasimme tuntiopettajan vakanssin auki työvoimahallinnossa. Haimme opintoalalle opettajaa, jolla on pedagoginen pätevyys ja mielellään työkokemusta ohjaamisesta. Näillä toimilla saimme toiminnan käyntiin ja sain siirtyä käytännön suunnitteluun. Kesäkuun alussa katsoimme hakemukset jotka olivat määräaikaan mennessä tulleet ja sen jälkeen pyysimme haastateltaviksi neljä henkilöä.

5.1 PERIODISUUNNITTELU

Vuosisuunnittelu syntyy opetussuunnitelman pohjalta ja sen toiminnanperusteista. Vuosiperiodisuunnitelmaa tehdessäni, suunnittelin ohjaavalle koulutukselle viiden jakson periodijaon mihin jaoin eri oppiaineet.

Periodeihin tulee suunnitella opetettavat aineet ja opettajat, lisäksi tulee ottaa huomioon ammatilliset yhteiset aineiden (atto-aineet) opettajien tuntiresurssit, työssäoppimisen ajankohdat, sekä miten järjestää atto-aineet niin, että perusopetuksen aineen korottaminen tapahtuisi heti opintojen jälkeen. Arvosanojen suorittaminen tapahtuu Lohjan yläkoulussa, joten he määrittävät meille ajankohdan jolloin suorituksia ottavat vastaa.

Luksiassa on käytössä suunnittelunapuna WINHA –ohjelmisto ja suunnittelu tehdään kokonaisuudessa Winha-järjestelmään (järjestelmä jonka avulla saadaan tehtyä mm. vuosiperiodi, jaksoperiodi ja lukujärjestykset). Eniten ongelmaa toi atto-opettajien tuntien sijoittelu, koska kaikki opintoalat käyttävät heidän tuntejaan. Onneksi Winha-järjestelmä laskee periodikohtaisesti opettajan tunnit ja näin pystytään suunnittelemaan järjeviä kokonaisuuksia ja jakaa opettajien resursseja tasaisesti. Suunnittelussa on myös tärkeätä se, että saadaan asialliset koulupäivät opiskelijoille sekä opettajille. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että opiskelijat tulevat monesta eri kunnasta ja joissakin tapauksissa esim. linja-autot kulkevat vain kaksi kertaa päivässä, joten olisi hyvä, ettei opiskelijoiden pitäisi odottaa montaa tuntia kotiin pääsyä. Perusajatuksena on se, että koulu alkaa aina kello kahdeksan. Tämä sen vuoksi, että koulukuljetukset tulevat aina aamulla kahdeksaksi.

Alla olevassa taulukossa periodisuunnitelma:

Jakso 1	Jakso 2	Jakso 3	Jakso 4	Jakso 5
---------	---------	---------	---------	---------

Englanti Äidinkieli	Ammatilliseen koulutukseen tutustuminen	Ensiapu	Harrastus- toiminta	Esiintymistaito
Ammatilliseen koulutukseen tutustuminen	Englanti	Liikunta	Matematiikka	Hygieniosaaminen
Itsetuntemus ja voimavarat	Minä tiedon- hankkijana	Matematiikka	Työssäoppiminen	Itsetuntemus ja voimavarat
Matematiikan tukikurssi	Työssä- oppiminen	Ruotsi Terveystieto		Koulutuksesta työelämään
Minä tiedon- hankkijana	Tieto- ja viestin- täteknikka	Vastuulliseen aikuisuuteen kasvu		Taide ja kulttuuri

5.2 TILAJÄRJESTELY

Opiskelutilan tulisi aina olla opiskelijan opintoihin suunniteltu. Opetustilassa pitäisi pystyä antamaan luokkaopetuksen lisäksi myös eriytettyä henkilökohtaista opetusta. Opiskelutilassa tulisi myös ottaa huomioon nykyaikainen teknologia ja se että opetusta pystyy antamaan eri opiskelutekniikkoja tukien.

Koska ohjaavalle koulutukselle ei ollut osoittaa yhtä vakinaista opetustilaa ja jouduimme käyttämään koko oppilaitoksen teorialuokkia sekä atk-luokkia kyseinen järjestelmä oli suureksi avuksi. Pystyin sen avulla järjestämään mahdollisimman hyvin opetustilat ja tarkistamaan onko kyseisessä tilassa atk.laitteet, videotykit ja mikä on luokan koko.

Ongelmaksi syntyi heti se, etteivät opiskelijat tunteneet oloaan jatkuvasti muuttuvan oppimisympäristön kohdalla hyväksi. Teimme paljon yhteistyötä valmentavan ja kuntouttavan koulutuksen kanssa ja luokkatila oli heidän käytettävissään. Toisaalta ohjaavankoulutuksen opiskelijat oppivat nopeasti tuntemaan oppilaitoksemme tilat jatkuvien luokka siirtojen vuoksi.

Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen käynnistysvaiheessa Luksiassa alkoi toimitila kartoitus, missä kartoitetaan sekä työsalit, että teoriaopetuksessa olevat tilat. Tähän luottaen toivon, että tilat opetukseen löytyvät helposti ensivuodeksi. Nyt vuonna 2012 ohjaavalla koulutuksella on teorialuokka, jota käytetään yhdessä auto-osaston kanssa. Tilanne on hieman helpottunut, mutta edelleen on haussa oma ”kotipesä”. Toimitilastrategia on käynnissä ja tilamuutoksia tulee, joten odotamme jos saisimme ratkaisun tähän asiaan.

5.3 MARKKINOINTI

Aloittaessamme ensimmäistä kertaa jotain opintoalaa, on markkinoinnilla ensisijainen tehtävä. Markkinointia oppilaitoksessamme hoitaa Markkinointipäällikkö Päivi Nikander ja hänen vastuullaan on yleinen Luksiaan kohdistuva markkinointi lehdistössä yms. Normaali hakeutuminen ammattioppilaitoksiin tapahtuu valtakunnallisessa yhteishaussa, joka on tarkoitettu toisen asteen koulutuksiin hakeutuville. Haku aika on keväällä helmi-maaliskuun vaihteessa.

Haku ohjaavaan koulutukseen tapahtuu erillishakuna, ja sen hakuaika on pidempi kuin yhteishaun. Valmentavassa ja ohjaavassa koulutuksessa on periaatteessa jatkuvahaku, jos vapaita paikkoja on. Tämä sen vuoksi, että meillä voi opiskella 20-40 opintoviikkoa. Markkinoinnissa onkin syytä vielä tähdentää siihen, että meille voi hakeutua opiskelijaksi vaikka yhteishaku on jo mennyt, toki yhteistyökumppanit ovat asiasta tietoisia.

Työnjaossa minun tehtävänäni oli tiedottaa kuntayhtymämme jäsenkuntien perusopetuksessa oleville erityisopettajille ja opinto-ohjaajille sekä verkostoon kuuluville mm. Linkki (Lohjan kaupungin nuorten tuki- ja neuvontakeskus) ja Vimma (etsivä nuorisotyöhanke Vihdissä), sekä sosiaalitoimi ja nuorisoasemalle toiminnasta (Lohja.fi). Otin yhteyttä sähköpostitse lähikuntien opinto-ohjaajiin ja erityisopettajiin ilmoitin heille, alkavasta koulutuksesta. Verkosto henkilöiden lisäkysymyksiin vastatessani olin tyytyväinen siihen, että verkosto, jonka olen luonut valmentavassa koulutuksessa, toimii todella hyvin. Näin ollen työvaihe oli nopeasti ja tiedän sataprosenttisesti sen kohdistuneen oikeaan markkinointiryhmään. Kevään kuluessa sain vielä vastata sekä sähköposti-, että puhelinyhteyksiin tarkemmin mitä koulutus pitää sisällään ja varsinkin tärkeään kysymykseen miten se eroaa valmentavasta koulutuksesta.

5.4 OPETTAJAN HAKU JA PEREHDYTYKSI

Pohtiessamme rehtorin kanssa minkälaista henkilöä haimme, tulimme siihen tulokseen, että hakemallamme henkilöllä tulisi olla järjestelykykyä, ja erityisesti kokemusta nuorten ohjaamisesta, ja ohjauksesta ammattialoille.

Hakuilmoituksessa haimmekin pedagogisesti pätevää opettajaa, ja opinto-ohjaus katsotaan eduksi.

Ohjaavassa ja valmistavassa koulutuksessa tuntijakauma jakautuu ohjaavan ja valmistavan opettaja, että atto-aineiden opettajien kesken. Tämä aiheuttaa sen, että ohjaavan ja valmistavan opettajalle tulisi saada opetustunteja niin paljon, että hänen tuntikertymänsä riittäisi peruspalkkaan. Näin ollen tiedostimme sen, että lisätuntejakin olisi hyvä jostain opettajalle saada.

Markkinointi laati ilmoituksen työvoimahallinnon hakusivustoille, sekä lisäksi lehdissä ilmoitettiin vapaasta työpaikasta. Oppilaitoksemme kotisivuilla on myös vapaana olevat työpaikat kohta, josta tietoa pystyi hakemaan. Saimme toistakymmentä hakemusta ja näistä valitsimme henkilöt jotka täyttäsivät kriteerimme. Valittuamme opettajan aloin miettimään miten saisin hänet parhaiten perehdytettyä organisaatioomme ja hänen omaan toimipisteeseensä. Hain tiedot Luksian intranetistä, miten meillä perehdytys toimii.

Oppilaitoksessamme uudet opettajat kutsutaan ennen työnalkua perehdytyspäiviin. Perehdytyspäivät ovat Luksian kuntayhtymän pakolliset päivät uusille opettajille. Päivien aikana uudelle henkilöstölle kerrotaan Luksian arvot ja hyödylliset ja tärkeät asiat. Perehdytysopas löytyy Luksian intranetistä. He saavat yleisen tarpeellisen infon uudesta työpaikasta, mutta opintoalan vastuulle jää muu perehdyttäminen.

Perehdytyksessä neuvoin häntä asioissa, jotka liittyvät oppilaitokseemme mm. salasanojen saaminen, sekä erilaisten tietokantojen kanssa. Koska ohjaavan ja valmistavan koulutuksen aloitusluokka oli pieni, niin päätimme aloittaa yhdessä valmentavan ja ohjaavan opiskelijoiden kanssa ensimmäisen viikon. Teimme siis oppilaitokseen tutustumisen yhdessä ja näin uusi opettaja sai myös kosketuksen koko toimipisteeseemme.

Annoin myös oppimateriaalini opettajan käyttöön, koska hän on juuri valmistunut, ja tiedän, minkälainen työ oppimateriaalin valmistaminen on. Varsinkin kun työpaikka on vielä uusi, niin muita haasteita varmasti hänellä riittää.

Perehdyttäminen jatkuu vieläkin, koska uusia asioita tulee jatkuvasti esille. Olen huomannut että oman työpaikan tutustumiseen menee ainakin yksi vuosi ja toivon, että olen ollut hyvä tuki hänelle, sekä osannut auttaa häntä tarpeen niin vaatiessa.

6 TOIMINNAN ARVIOINTI

Opintoala on nyt toiminut vuoden ja kuntayhtymän hallitus päätti, että se jatkaa toimintaansa Ojakkalantiellä. Opiskelijamäärä kasvoi neljääntoista opiskelijaan lukuvuodenaikana, joten jäimme kolme opiskelijaa tavoitteesta. Se on ymmärrettävää, koska opintoala alkoi nopea tempoisesti. Lisäksi opintoalan sisään ajo vie aina jonkin vuoden. Opettaja valinta onnistui ja hän on hyvin innostunut työstään. Valinta onkin tärkeä sen vuoksi, että opettajan, joka ohjaa ohjaavaa ja valmistavaa luokkaa, tulee olla innostava, luova ja nuorten elämää tukeva persoona.

Tilajärjestelyt eivät olleet hyvät näin jälkikäteen katsottuna. Opiskelijat joutuivat olemaan ilman omaa kotiluokkaa ja he kokivat sen huonoksi asiaksi. Lisäksi yhteistyö valmentavanluokan käytössä johti siihen, että ohjaavan opiskelijat saattoivat tulla kesken valmentavan oppitunnin luokkaan majoilemaan. Tulevana vuonna olen saanut varattua ohjaavalle ja valmistavalle koulutukselle yhden luokan. Markkinointi olisi voinut olla tehokkaampaa, vaikka lähetimme tiedotteita yläkoulujen opinto-ohjaajille ja yhteistyöhenkilöille, emme todennäköisesti tavoittaneet kaikkia mahdollisia nuori, joille ohjaava koulutus olisi ollut tarpeellinen.

7 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN KOULUTUKSEN OPETTAJAN HAASTATTELU

Haastattelin muutamalla kysymyksellä ohjaavan ja valmistavan opetuksen opettajaa Katri Kanasta, joka on nyt vuoden opettanut luokkaa. Halusin tietää miten hän aikanaan sai tiedon opettajahausta, oliko perehdytys tehty miten ja yleisesti siitä mitä vuoden aikana on tullut esille. Esittämistäni kysymyksistä yhteenveto:

Työpaikkailmoitus oli MOL:in sivuilla ja hän oli sen sieltä löytänyt. Hän kertoo myös, että työ on vastannut hänen odotuksia. Työpaikkahakemuksessa ei hänen mielestään ollut kovin kattavaa kuvausta työstä, mutta hän selvitti itse etukäteen millaista ammattistartin opettajan työ on ja sitä kautta tiesi, mitä haki.

Haastatteluun tulossa hänellä oli hankaluuksia. Hän oli juuri silloin ulkomaanmatkalla USA:ssa, kun minä olin häntä tavoitellut. Opettaja myös mainitsee, että, onneksi lähetin hänelle vielä kuitenkin sähköpostia ja kutsuin myös sitä kautta hänet haastatteluun ja sovimme sähköpostitse milloin hän tulee haastatteluun. Opettaja myös kertoo, että oli itse perehtynyt huolella työhön etukäteen ja haastattelijat vielä tarkensivat työnkuvaa haastattelun aikana. Työpaikasta hän ei niin paljoa tietoa saanut, mutta työnkuvasta riittävästi.

Perehdytys kysymykseen opettaja vastasi seuraavanlaisesti:

Saimme kaikki uudet kuntayhtymän työntekijät yhteisen perehdytyksen kahtena päivänä. Ensin Lohjalla koko Luksiaa koskevista asioista ja sitten Nummelassa tämän toimipisteen oma perehdytys. Lisäksi lähin kollegani perehdytti minua työhöni jatkuvasti ja tämä perehdytys on ollut erittäin tärkeää ja hyvää. Olen voinut koska vain kysyä mitä vaan ja on ollut tärkeää, että on ollut tällainen lähi-kollega tukena ensimmäisen opettajavuoden aikana.

Opettaja kertoo myös, että vuosi oli erittäin opettavainen ja haastava, koska mitään valmista opetusmateriaalia minulla ei ollut. Kaikki lähti nollasta. Töitä oli paljon, mutta vuosi sujui kuitenkin yllättävän hyvin ja sain mm. hyvää palautetta opiskelijoilta. Tuntuu, että olen oikealla alalla ja työlläni on merkitystä.

Periodisuunnittelusta hän ei vielä viime vuonna hirveästi tiennyt, mutta keväällä tämä asia alkoi jo hahmottumaan hänelle. Periodisuunnitteluun hän sai vaikuttaa itse viime keväänä ja tämä oli hyvä asia. Esim. korotuskokeiden kannalta, jotta tiettyä atto-ainetta olisi tiiviissä paketissa ja sitten olisi hyvä pitää korotuskoe.

Tilajärjestelyt opettaja on kokenut todella haastaviksi. Heillä ei ollut viime vuonna omaa luokkaa. Hän kertoo, että opiskelijat eivät aina tienneet missä pitäisi olla ja tavaroiden säilytys oli myös haastavaa, koska heillä ei ollut omaa luokkaa. Tällaisella luokalla pitäisi hänen mielestään ehdottomasti olla oma luokka, jotta opiskelijat voisivat kiinnittyä jonnekin ja saisivat keskittyä rauhassa opiskelemaan. Nyt he ovat saaneet olla auto-puolen luokassa, mutta sekään ei tunnu "omalta luokalta", kun he eivät voi siellä pitää omia tavaroitamme tai laittaa luokkaa oman näköiseksi, koska luokkaa käyttää myös muut.

Verkoston syntymisestä opettaja kertoi, että verkostoitumista on tapahtunut pikku hiljaa. On ollut tärkeää tutustua muihin opettajiin ja opintoaloihin, etenkin ammatilliseen koulutukseen tutustumisen vuoksi, jotta hän saisi opiskelijoita vierailemaan eri opintoaloille. Verkostoitumista on tapahtunut myös ammattitartin opettajien kanssa seminaaripäivillä ja muihin alan toimijoihin erilaisissa koulutuksissa. Hän kokee verkostoitumisen todella tärkeäksi, koska tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa (esim. etsivä nuorisotyö, peruskoulun opot) ja muiden alalla toimivien kanssa keskustelu herättää aina uusia ideoita hänen omaan työhön.

Kehittämistarpeita hän on kuvannut seuraavanlaisesti:

Tärkeintä on ammatilliseen koulutukseen tutustuminen. Joidenkin opintoalojen kanssa on todella hankala saada järjestettyä tutustumisia. Tämä on kuitenkin koulutuksemme pääjuttu ja on harmi, että emme pääse kaikille aloille tutustumaan ja jos pääsemme, niin se on vain hyvin lyhyt info. Ideaalitalanne olisi, että opiskelijat pääsisivät useaksi päiväksi tutustumaan haluamalleen alalle, jotta he oikeasti näkisivät tarkemmin millaista alan opiskelu on. Tämä on asia, jota haluan todella kehittää jatkossa. Kehittämisen tarve olisi myös se, että peruskoulun opot osaisivat ohjata opiskelijoita myös tänne startille. Monet nuoret sanovat,

ettei opo ollut heitä tänne ohjannut, vaan he itse tai vanhemmat. Hän toteaa myös että tiedottamisen, koulutuksen ja markkinoinnin kehittäminen on tarpeellista. Oma kehittämisen tarve hänellä on erilaisissa opetusmenetelmissä, haluaisin opiskella draamaan ja ilmaisutaitoa, jotta voisin opettaa enemmän niitä menetelmiä käyttäen. Lisäksi haluaisin kehittää omaa oppimateriaalin tekemistä ja saada siihen lisää ideoita.

Hänen mielestään hyvin toimia asioita on jo mm. yhteistyö valmentavan ja kuntouttavan koulutuksen kanssa toimii hyvin. Jos toinen on koulutuksessa tms., niin voimme puolin ja toisin auttaa ja opettaa luokkia yhdessä. Lukujärjestyksien muuttaminen toimii tosi hyvin ja myös yhteistyö oppilashuoltoon toimii hyvin. Opettaja kertoo myös että: viime vuosi oli todella mielenkiintoista ja antoisaa aikaa. Opin työstä ja itsestäni paljon ja sain tehtyä paljon opetusmateriaalia. Koin saavani nuoriin kosketuksen ja tasaveroisen suhteen. Itse työ on pääasiassa todella mukavaa ja palkitsevaa. Toki muutamia raskaampia päiviä on ollut, kun on tuntunut, että työ on todella haastavaa. Mutta tällaiset päivät ovat yhden käden sormilla laskettavissa ja aina seuraavana päivänä on taas muistanut, kuinka kivaa työ nuorten parissa on. Heissä on kuitenkin todella paljon hyvää ja heillä on paljon annettavaa, se vain pitää löytää ja uskaltaa tuoda esille. Itselleni on ollut todella tärkeää, että on ollut läheinen kollega (valmentavan opettaja), jonka kanssa on voinut käydä kaikki asiat läpi ja saanut tukea ja neuvoja tarvittaessa. Hän on ollut korvaamaton apu ensimmäisenä opettajavuotenani ja on kyllä sitä edelleenkin. Oppimista tapahtuu edelleen, mutta tämä toinen vuosi on huomattavasti helpompaa, kun tietää miten vuosi todellisuudessa tulee rakentumaan ja on jo valmista pohjaa ja kokemusta ohjaavan ja valmistavan opetuksesta.

8 OPISKELIJOIDEN HAASTATTELU

Haastattelun tarkoituksena oli saada tietoa siitä mistä opiskelijat olivat saaneet ohjausta ja neuvoa, että ohjaava ja valmistava koulutus olisi heille vartenotettava opiskeluvaihtoehto. Koulutuksen on aloittanut tänä vuonna 14 opiskelijaa, joita kaksi siirtyi opintoaloille, jo aloitus viikon aikana. Haastattelu tehtiin kahdeksalla opiskelijalla. Ikäjakama oli 16 ja 17-vuotiaat nuoret.

Vastaukset kysymykseen miksi hakeuduit kyseiselle opintoalalle, olivat mm. seuraavanlaisia: opiskelijat eivät tieneet mitä opintoalaa he haluaisivat opiskella. Tärkeää heille oli myös se, että oli joku paikka missä opiskella. Lisäksi opintoalan keskeyttänyt nuori halusi, että on joku paikka missä miettiä tulevaisuutta. Opiskelijat kertoivat, että olivat saaneet tietoa koulutuksesta Luksian kotisivuilta, sosiaaliryhmiltä, opinto-ohjaajalta ja kavereilta.

Ryhmästä kaikki yrittävät korottaa perusopetuksen arvosanoja englannin kielessä, ruotsin kielessä, matematiikassa ja äidinkielenä.

Kysymykseen parantaako koulutus opiskelijan ammatinvalinnan vahvistamista ja opintoalalle pääsyä he vastasivat mm. näin: kyllä vahvistaa koska täällä tutustutaan eri opintoihin, ja opettajilla on enemmän aikaa opastaa eri aloihin kuin esim. yläasteella. Lisäksi tieto eri aloista ja arvosanojen korotus ovat nuorten mielestä vahvistavia tekijöitä. Osa myös ei osannut sanoa vahvistaako koulutus ammattialan valintaa.

Miten opiskelijat kokivat opintojensa vastanneen odotuksia tähän asti, kuvattiin mm. seuraavalla tavalla: he olivat päässeet tutustumaan eri opintoihin, olivat saaneet suoritettua attoaineita, osalla ei ollut odotuksia, eikä siten myöskään odotettavaa.

Lisäksi perusopetuksen arvosanojen korottaminen oli monelle nuorelle tärkeää, koska se mahdollistaa todistuksen keskiarvon nousun ja näin ollen sisäänpääsy opintoalalle mahdollistuu. Myös tutustumiset opintoaloille olivat monen mielestä erittäin hyvä asia. Opintoala tuntemus karttuu ja saadaan tietoutta monesta opintoalasta ja mitä ne todellisuudessa pitävät sisällään.

Miten nuoret olivat saaneet opintoalasta tiedon, yllätti minut positiivisesti.

Markkinointityö, jonka tein yläkouluihin ja voimassa olevaan verkostoon on auttanut moni nuoria koulutuksen löytämisessä.. Lisäksi Luksian kotisivut olivat palvelleet joitakin. Uskonkin, että kun koulutus tulee vielä enemmän muiden tietouteen, opiskelija määrä kasvaa.

Huolta kuitenkin lisää se miten jatkossa valmistavat koulutukset saavat jatkaa toisen asteen koulutuksessa. Sekä miten opiskelijat saadaan opintoaloille yhä tiukentuvassa kilpailussa.

9 OPISKELIJOIDEN SIOITTUMINEN OPINTOALOILLE

Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen aloitusmäärä ensimmäisin koulupäivinä oli viisi. Parin viikon kuluttua opiskelijoita alkoi saapua opintoihin.

Tässä vaiheessa huomasi hyvin miten peruskoulut ja esim. vimma nuorisotyö toimivat. He soittivat ja etsivät pudonneita opiskelijoita ja tarjosivat heille mahdollisuutta päästä opiskelemaan. Lisäksi oppilaitoksemme opintokuraattori oli yhtenä tiedon saattajan nuorille. Lukuvuoden lopussa opiskelija määrä oli kaksitoista, mikä on oikein hyvä lukumäärä, koska usein kun uusi opintoala alkaa sen tiedostamiseen menee aina hetken aikaa.

Opiskelijat hakivat yhteishaussa eri ammattioppilaitoksiin, sekä yksi haki iltaluokioon.

Sijoittuminen opintoihin oli seuraavanlainen:

Opiskelijoita 14

Keskeyttäneitä 2

Opintoalalta sai paikan 11

Opiskelija joka ei saanut ensimmäisessä yhteishaussa opiskelupaikkaa 1

Näin ollen voidaan todeta, onnistumisprosentti oli hyvä, koska keskeyttämisen syyt olivat työelämään siirtyminen. Lisäksi opiskelija joka ei saanut opiskelupaikkaa omaa hyvän keskiarvon ja mitä toden näköisemmin on saanut jälkihaussa opintoalalta paikan.

Koulutuksen tarve ja sen hakukiintoisuus olivat siis hyvät. Onnistumista varmastiikin auttoi se, että saimme opettajaksi motivoituneen ja innostavan opettajan.

Lisäksi tehty pohjatyö avitti varmaan myös jonkin verran toiminnan onnistumista. Opiskelijat jotka tulivat myös minulle tutuiksi, saivat näin onnistumisen edellytyksen ja suunnan elämälleen.

10 OHJAAVAN JA VALMISTAVAN OPINTOALAN KEHITTÄMINEN

Ohjaavan ja valmistavan opettajan kanssa nostaisimme esille neljä tärkeää kehittämiskohdetta; luokkatilat, budjetti, periodisuunnittelu ja opintoalatutustumiset. Luokkatila ongelma tunnistettiin melko varhaisessa vaiheessa opettajan ja opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat alkoivat kertoa, etteivät he pidä siitä, että joutuvat jatkuvasti vaihtamaan luokkaa. Lisäksi heillä ei ollut omia kaappeja joihin jättää esim. reppu, kypärä ja takki. Näin ollen ehdoton vaatimus olisi ensi vuodelle saada oma luokka. Myös ohjaavan ja valmistavan opettajan haastattelussa sama ongelma tuli esille.

Luokkatilat ovat nyt kunnossa, niin että ohjaavalle ja valmistavalle koulutukselle on varattu oma luokka, toki luokkatila on edelleen opintoalalla sijaitseva väliaikaisratkaisu, mutta uskon että tilastrategia tuo uusia mahdollisuuksia esille. Omaluokkatila on perusteltua sen vuoksi, koska se antaa opiskelijoille mahdollisuuden esim. välitunneilla harrastaa erilaisia pelejä, lukea tai opiskella. Lisäksi heidän omat tavaransa saavat olla luokassa, eikä niitä tarvitse kokoajan kantaa mukanaan. Olemme nyt myös ostaneet opiskelijoille omat lukolliset kaapit, joissa he voivat säilyttää omia tavaroitaan. Myös ryhmäytyminen opiskelijoiden välillä nopeutuu ja paranee, koska nuoret saavat olla erilaisten toimintojen kanssa omassa kotipesässään.

Periodisuunnittelu on tärkeävaihe opintovuoden suunnittelussa. Vuoden aikana olemme törmänneet sellaisiin ongelmiin esim. arvosanojen korotusten kanssa, että korotukset olisi pitänyt tehdä ennen riittävää opetusta. Saimme toki jaksot vaihdettua, mutta nyt se oli tämän vuoden suunnittelussa helppo ottaa huomioon, kun tiedämme kokemuksesta milloin yläkoulu ottaa korotuksia vastaan. Työssäoppimisen lähtökohtana oli, että nuoret kenties mahdollistaisivat itselleen kesätyöpaikan. Näin ollen jaoimme työssäoppimisen kahteen vaiheeseen joista toinen oli alkutalvesta (mahdollisuus saada esim. kaupoista kiireapulaisen töitä ennen joulua). Toinen jakso sijoittui kevääseen ja mahdollistaa kesätyöpaikan saantia. Periodisuunnittelussa myös atto-aineiden sijoittelu on sujuvampaa ja tehokkaampaa arvosanojen korotuksiin nähden.

Hyvin tärkeätä on myös luoda lisää verkostoa ja ylläpitää vanhan verkoston toimivuutta mm. peruskouluihin ja sosiaalitahoihin. Tämä sen vuoksi, että saamme nopeasti reagoitua nuorten ulkopuoliseksi jäämiseen ja ohjattua hänet oikeaan opintopisteeseen tai muuhun hoitotahoon, joka on sillä hetkellä nuorelle oikea paikka. Toimintamme ollessa joustavaa ja tehokasta pystytään vaikuttamaan nopeastikin muuttuviin olosuhteisiin.

Budjetti aiheutti hankaluuksia, koska rahaa ei budjetoitu riittävästi toimintaan, tämä vaikuttaa myös ensivuoden toimintaan. Tänä vuonna olisikin tärkeätä saada opiskelijamäärä täyteen, jotta toimintamme rahoitus olisi turvattu. Jotta saimme kulut pieniksi, teimme yhdessä Luksian Toivonkadun ja Nummentien kanssa yhteisiä tutustumismatkoja ja retkiä. Näin saimme budjetin riittämään ja taloudellisesti toiminta oli fiksua.

Opintoalatutustumisia tulee kehittää siten, että jokainen opiskelija joutuu tutustumaan riittävästi erilaisiin opintoaloihin, eikä vain opiskelijan kiinnostuksen alla oleviin opintoaloihin, tämä sen vuoksi, että opiskelijat laajentavat ammattitietouttaan muihinkin opintoaloihin. Lisäksi opiskelijoiden on hyvä sisäistää opintoalojen vaatimukset ja omien kykyjensä riittävyys opintoalalle.

11 OPINNÄYTETYÖNI

Opinnäytetyöni on tehty selvittämään mitä asioita pitää ottaa huomioon kun aloitetaan uutta opintoalaa tai koulutusohjelmaa, sekä seurata vuoden ajan opintoalan kehittymistä. Kun selvisi, että ohjaava ja valmistava koulutus alkoi, niin se oli oiva opinnäytetyö sekä Luksialle ja muillekin henkilöille jotka aloittavat uutta koulutusalaan. Nyt jälkeenpäin voin sanoa, että viime vuosi oli hyvin vaativa, koska oman työni ohessa (valmentavan ja kuntouttava koulutus), aloitin uudenopintoalan, perehdytin vasta valmistuneen opettajan sekä yritin epätoivoisesti suorittaa kahta tutkintoa työn ohessa. Kuitenkin vuosi oli antoisa ja olen hyvin tyytyväinen siihen, että kaikki sujui hienosta ja ohjaava ja valmistava koulutus sai meillä jatkaa. Tämä on tärkeää sen vuoksi, koska nuoren syrjäytyminen tulee yhteiskunnalle erittäin kalliiksi ja jokainen ikään, rotuun ja sukupuoleen katsomatta on oikeutettu saamaan riittävää koulutusta.

Lukuvuotta 2012 aloittaessa voinkin todeta, että markkinointi on tehnyt tehtävänsä ja ohjaavan ja valmistavan opetuksen luokka on melkein täynnä aloittessamme opintoja. Opiskelijat ovat saaneet tietoa koulutuksesta heiltä ohjaavilta tahoilta kuten esim. opinto-ohjaaja, sosiaalitoimi. Verkoston tärkeys ja sen toimivuus on ehdoton asia kun perustetaan uutta koulutusalaan.

POHDINTA

Aloittaessani opinäytetyötä sen piti olla vain työ siitä miten aloitetaan uusi opin-toala. Nyt jälkeenpäin ajateltuna tämä työ on hyvin ajankohtainen ja enemmän kuin tervetullut katselmus siitä mitä kaikkea asian ympärille kuuluu. Mielestäni jokaisen vuoden jälkeen tulisi tehdä katselmus siitä mikä tänä vuonna oli hyvin ja missä kenties on kehitettävää. Tarkastellessani palautteita, joita olen saanut kollegaltani, sekä ohjaavan ja valmistavan koulutuksen opiskelijoilta, niin vuosi on mennyt hyvin. Työni koulutusvastaavana ei ole mennyt hukkaan ja moni nuori on saanut jatkovuodella itsellensä tulevaisuuden opiskellen uuteen am-mattiin tai opiskellen lukio-opintoja.

Opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä opetukseen ja kollegani on perehtynyt oppilai-tokseemme ja päässyt hyvin sisälle sen toimintaan. Päätaavoite ohjaavan ja valmistavan koulutuksen jatkumo Luksian Ojakkalantiellä on saavutettu.

Olen kuitenkin huolissani siitä, että poikien lukumäärä on kasvussa niin valmen-tavassa ja kuntouttavassa kuin ohjaavassa ja valmistavassakin opetuksessa. Kertooko se, jotain siitä, että nuorten poikien kasvua tulisi tukea vielä enemmän ja varsinkin, jos heillä on oppimisen ongelmia, tai ylivilkkautta. Voidaanko miet-tiä tulevaisuudessa sellaista rakennelmaa jossa tuetaan poikien kasvua mie-heksi, ja kaikkea mitä sen ympärille liittyy. Ei pelkästään haeta niitä ongelmia lapsen kasvusta aikuiseksi vaan vahvistetaan nuoren kasvua hänen omilla eh-doillaan. Lisääkö esim. liikunnan puute, lisäaineet, ilmansaasteet nuorten li-sääntyviä oppimis- ja käyttäytymishäiriöitä?

Itse mietin mitä voisin työssäni tehdä, jotta nuorilla olisi riittävät voimavarat ja motivaatio uuden oppimiseen ja siihen, että he saavuttaisivat elämässään ha-luamansa tavoitteet. Riittääkö yksi vuosi nuoren elämässä kääntämään laivan suunnan jos se on käynyt karilla? Opetushallituksen laskelmien mukaan yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle 1,2 miljoonaa euroa. Jos en saa 17 nuorta jatkamaan opintojaan ja kasvamaan yhteiskuntakelpoiseksi lasku on aika huima. Pitäisikö myös toisen asteen jälkeen tukea nuorten kasvua aikuisiksi ja miten sen tulisi tapahtua, jotta enää tässä vaiheessa syrjäytymistä ei tapahtuisi. Onko työelämä saatava mukaan siihen, että kaikille riittäisi töitä ja miten se hoi-

detaan jos työurien ikärajoja koko ajan nostetaan ja ulkomaalaista työvoimaa on tarjolla? Liikumme sellaisten asioiden ympärillä joihin olisi pikaisesti saatava viisaita ja käytännönläheisiä ratkaisuja.

Miten uudet tulevat määräykset toisella asteella vaikuttavat heikonpien opiskelijoiden sijoittumiseen ja voidaanko koulutusta kehittää myös yli koulurajojen enemmän. Olenkin usein pohtinut sitä, jos yläkoulun viimeinen vuosi käytäisiin osittain toisenasteen koulutuksissa, miten se vaikuttaisi opiskelijoiden opintoala tietouteen ja opiskelumotivaatioon? Onko perusopetuksen myös tullut aika kokea murrosvaihe, jotta Suomi pysyisi edelleen opetusta kehittäväenä ja modernina maana?

LÄHTEET

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/ammattillisten_perustutkintojen_tarkistaminen/tutkintojen_tarkistaminen_aloittain/ohjaava_ja_valmistava_koulutus
viitattu 12.10.2012

www.luksia.fi
Viitattu 23.8.12012

Hirsjärvi,Sirkka&Remes,Pirkko&Sajavaara,Paula.1997. Tutki ja kirjoita.Vantaa:Tummavuoren kirjapaino Oy.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy, valtion tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomus 146/2007 viitattu 08.09.2012

<http://www.edu.fi/ammattikoulutus/ammattistartti> viitattu 08.09.2012

Pekka.Myrskylä hukassa, keit ovat syrjäytyneet nuoret eva analyysi nro 19 1.2 2012 viitattu 23.10.2012

LIITE 1

Ammattistartin opettajan kysymykset

Mistä löysit työpaikkahakemuksen, vastasiko työhakemus nyt tekemääsi työtä?

Toimiko mielestäsi haastatteluun kutsu hyvin?

Saitko mielestäsi riittävästi tietoa tulevasta työpaikastasi haastattelutilanteessa?

Saitko riittävän perehdytyksen aloittaessasi työssäsi?

Perustele

Miten olet kokenut kuluneen vuoden ja miten sen on toiminut seuraavien osioiden osalta?

Periodisuunnittelu

Tilajärjestely

Verkoston syntyminen

Mitkä ovat mielestäsi kehittämisen tarpeet?

Mitkä asiat toimivat jo hyvin?

Muuta mainittavaa kuluneesta vuodesta.

LIITE 2

Ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kysely

Oletko

Poika

Tyttö

Minkä ikäinen olet?

Miksi hakeuduit ohjaavaan ja valmistavaan koulutukseen?

Mistä sait tiedon ohjaavasta ja valmistavasta koulutuksesta?

Opinto-ohjaaja
Kuraattori
Erityisopettaja
Luksian kotisivut
Joku muu, mikä?

Korotatko perusopetuksen arvosanoja

Kyllä

En

Jos korotat, niin mitä aineita?

Onko ohjaava ja valmistava koulutus vastannut odotuksiasi ja miten?

Parantaako mielestäsi ohjaava ja valmistava koulutus opiskelijan ammatinvalintaa ja opintoalalle pääsyä? Perustele vastauksesi.

Kiitos